

DOK KINO

Anne lentää

Anne on 11-vuotias valloittava tyttö, jolla on Touretten oireyhtymä. Vaikka oireet välillä käyvätkin hermoille, Anne tietää, että ilman niitä hän ei olisi oma itsensä.

Ohjaus: Catherine van Campen

Teemat: erilaisuus, oma identiteetti

Yhteiskunnallinen elokuva-analyysi

Pohdittavaa:

- Miltä tuntuisi, jos sinulla olisi joku vaikea sairaus?
- Mistä luulet, että Anne saa kaiken energiansa?
- Mitä Anne tarkoittaa sanoessaan, että hän mieluiten "lentäisi"?
- Anne tietää, että ilman sairautta hän ei olisi oma itsensä. Kaikissa meissä on varmasti jotain, mitä ehkä haluaisimme muuttaa itsessämme. Mitä sinä haluaisit muuttaa itsessäsi?
- Miten itse suhtaudut erilaisuuteen? Millä tavoin kaikki tuntemasi ihmiset ovat erilaisia? Vertaa itseäsi luokkatoveriisi: millä tavoin olette erilaisia? Onko teillä eriväriset silmät, oletteko eri pituisia, pidättekö eri musiikista, onko teillä eri lempiruuat? Minkä takia jotkut eroavaisuudet tuntuvat suuremmilta kuin toiset? Miksi joidenkin ihmisten mielestä silmien väri ei tunnu niin merkittävältä erolta kuin ihon väri?
- Elokuvasa Anne leikkii siskojensa kanssa, ja leipoessaan heille tulee myös riitaa. Pohdi parisuhteen kanssa, miten sisarusuhde eroaa muista ystävyys-suhteista. Onko siskon/veljen kanssa automaattisesti ystävä? Onko sisko/veli läheisempi kuin perheen ulkopuoliset ystävät? Miten toimit, jos ystävän kanssa tulee riitaa? Entä miten, jos sisaruksen kanssa tulee riitaa?

Tehtävää:

- Ottakaa **selvää Touretten syndroomasta** ja pohtikaa seuraavia kysymyksiä: Millainen sairaus Tourette on? Miten se todetaan? Minkälaisia oireita sillä on? Voiko Tourettesta parantua?
- Mitä luulette Annelle kuuluvan 10 vuoden päästä? Entä 20:n?
- Mitä hyviä puolia löydät Touretten syndroomasta?
- Poikkeavuudet normaalina pidetystä saattavat saada arvostelua osakseen. Usein epätietoisuus aiheuttaa **ennakkoluuloja**, jotka saattavat ilmentyä syrjintänä tai kiusaamisena. Miten ennakkoluuloja voisi vähentää? Suunnitelkaa ryhmissä kampanja, jolla kerrotte ihmisille jostakin kehityshäiriöstä, sairaudesta tai muusta valitsemastanne aiheesta.
- Maailmassa on noin 650 miljoonaa eri tavoilla vammaista ihmistä, mikä on noin 10 prosenttia koko

maailman väestöstä. Millä tavoin vammaiset on otettu huomioon esimerkiksi teidän koulussanne? Keksikää parannusehdotuksia. Nykyisin puhutaan paljon **esteettömydestä**. Mitä sanalla tarkoitetaan?

- Onko sinulla **sisaruksia**? Kerro parillesi, mitä hyviä ja huonoja puolia veljessäsi/siskossasi on. Jos sinulla ei ole sisaruksia, voit kertoa miksi haluaisit tai et haluaisi siskoa/veljeä.
- **Luottamusharjoitus:** Jokainen leikkijä valitsee itselleen parin. Sitten toinen parista on sokea (hänelle voidaan laittaa liina silmille) ja toinen parista on näkevä, mutta mykkä. Näkevän parin tehtävänä on kuljettaa sokeaa paria rauhallisesti ympäri huonetta. Kuljettajan tulee ohjata sokeaa rauhallisesti ja turvallisesti muihin törmäämättä. Leikkiä voi kehitellä niin, että kuljettajat vaihtavat sokeaa kuljetettavaansa äänettömästi katseilla kommunikoiden. Ketään kuljetettavaa ei saa jättää pitkäksi aikaa odottelemaan yksin, koska se tekee helposti olon turvattomaksi. Leikki voidaan lopettaa siihen (mikäli oppilaat tuntevat toisensa hyvin), että sokeat yrittävät kasvoja ja hiuksia tunnustelemalla arvata, kuka heitä on viimeisenä kuljettanut. Sen jälkeen kuljettajista tulee sokeita ja sokeista kuljettajia. Leikin jälkeen on hyvä keskustella, miltä sokeana oleminen tuntui ja miksi, entä millaista oli kuljettaa?
- Jos luokalla on käytettävissään enemmän aikaa, Allianssin sivulta löytyy ohjeet noin yhden oppitunnin mittaiseen harjoitteeseen, jossa oppilaat jaetaan pieniin ryhmiin ja jokaiselle jaetaan roolikortti (esim. sokea, kuulovammainen jne.). Ryhmien tulee rakentaa yhteistyössä silta ja kunkin tulee käyttäytyä rakennusprosessin ajan oman roolinsa mukaisesti. Leikin jälkeen voidaan pohtia yleisesti ryhmässä toimimista ja kommunikointia, sekä vammaisten toimintamahdollisuuksia, tuntemuksia, ja erilaisiin vammoihin liittyviä stereotypioita.
(<http://www.keks.fi/primamedia/keks/ideoitajaharjoitteita/harjoitteita/taso1/erilaisuus/Nuorijavammainen>).

Esteettinen elokuva-analyysi

Pohdittavaa:

- Dokumenttielokuvan tekeminen voi alkaa siitä, että löytää mielenkiintoisen henkilön, tai siitä, että löytää mielenkiintoisen aiheen. Jos dokumentaristi löytää ensin aiheen elokuvalleen, alkaa hän sitten etsiä elokuvalle sopivaa päähenkilöä. Jos taas dokumentaristi on löytänyt ensiksi henkilön, alkaa hän miettiä miten henkilöä tulisi kuvata, missä valossa henkilön esittää ja mitä asioita henkilöstä nostaa esiin. Kumman uskot tässä elokuvassa olleen ensin, henkilö vai aihe? Perustelee.
- **Casting**, eli elokuvan henkilöiden valinta, on dokumentaristille merkittävä asia. Miksi dokumentaristi on valinnut juuri Annen elokuvan päähenkilöksi? Anne esiintyy elokuvassa vapaasti kameran läsnäolosta välittämättä. Oletko koskaan itse puhunut kameralle tai esiintynyt kameran edessä? Miltä luulet, että se tuntuisi? Osaisitko olla luontevasti? Mitä haluaisit kertoa itsestäsi elämästäsi kertovassa dokumenttielokuvassa?
- Suurimmassa osassa elokuvia on yksi vahva keskushenkilö eli **päähenkilö**. Lisäksi elokuvissa saattaa olla useita sivuhenkilöitä. Keskushahmot esitellään yleensä heti elokuvan alussa. Heistä muodostuu myös nopeasti katsojalle jonkinlainen mielikuva. Päähenkilön luonne saattaa kehittyä elokuvan aikana. Mistä päähenkilön tunnistaa? Millainen henkilö Anne mielestäsi on? Miten hän kehittyi

elokuvan aikana?

- Dokumentaarin ohjaaja on tallentanut tapahtumat ottamatta varsinaisesti kantaa siinä tapahtuviin asioihin. Mitä hän on halunnut sanoa elokuvallaan?
- Onko ohjaaja halunnut vaikuttaa katsojien asenteisiin Touretten syndroomaa kohtaan? Uskotko, että tällaisella elokuvalla voi vaikuttaa? Miten?
- Elokuvassa seurataan Annen elämää, mutta häntä ei missään vaiheessa haastatella ohjaajan toimesta. Miksi ohjaaja on tehnyt ratkaisun olla haastatteleematta Annea? Miten se vaikuttaa elokuvaan? Jos olisit itse ollut tekemässä elokuvaa, mitä olisit halunnut kysyä Annelta?

Tehtävää:

- Piirrä **sarjakuva**, jossa kiteytät elokuvan tarinan neljään kuvaan. Mitkä kuvat valitsisit? Saako neljällä yksittäisellä kuvalla kerrottua koko tarinan?
- Elokuvan loppukohtauksessa Anne kertoo luokkatovereilleen Touretten syndroomasta. **Kirjoita kohtaus**: mitä tapahtuu elokuvan jälkeen? Voit sijoittaa kohtauksen esimerkiksi seuraaviin elokuvasta jo tuttuihin tilanteisiin: liikuntatunti luokkakavereiden kanssa, kauppareissu, leipomishetki siskojen kanssa, oppitunti koulussa. Miten luokkatoverit suhtautuvat Anneen? Jos Anne tekee jotain outoa, kysyvätkö luokkakaverit Annelta siitä?

